

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

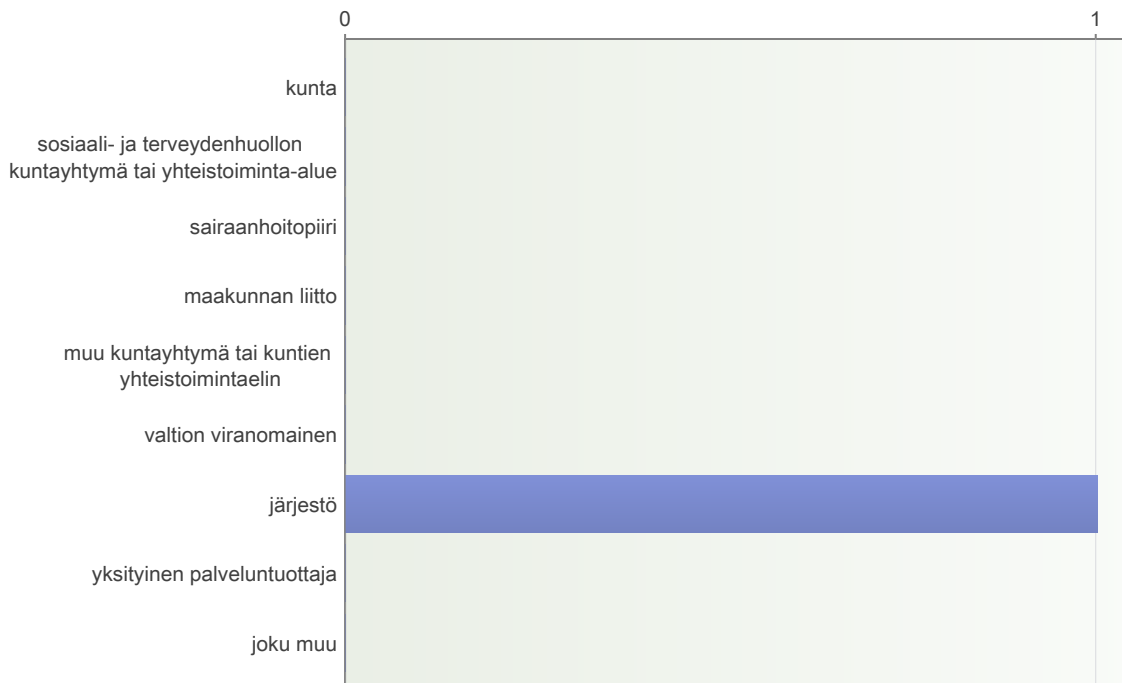
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Samfundet Folkhälsan i svenska Finland rf	Stefan Mutanen	Topeliusgatan 20, 00250 Helsingfors, stefan.mutanen@folkhalsan.fi, 050-341 5207	-	-

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Ei vastauksia.

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Ei vastauksia.

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

7. 3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Ei vastauksia.

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Ei vastauksia.

10. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Ei vastauksia.

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Ei vastauksia.

14. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Ei vastauksia.

16. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Ei vastauksia.

18. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalouksista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Ei vastauksia.

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

22. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

24. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Ei vastauksia.

26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Ei vastauksia.

28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Ei vastauksia.

30. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Ei vastauksia.

32. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Ei vastauksia.

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

36. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Ei vastauksia.

38. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Ei vastauksia.

40. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

42. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Ei vastauksia.

44. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Ei vastauksia.

46. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Ei vastauksia.

48. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

50. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Ei vastauksia.

52. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

54. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Ei vastauksia.

58. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

60. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Ei vastauksia.

62. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Ei vastauksia.

64. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Ei vastauksia.

66. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Ei vastauksia.

68. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalveluiden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Ei vastauksia.

70. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Ei vastauksia.

72. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Ei vastauksia.

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Eftersom Folkhälsan satsar stora egna pengar på det förebyggande arbetet för att främja hälsa samt på medicinsk forskning, berörs dessa sektorer inte direkt av valfrihetsförslaget. En oro finns dock för att intresset för satsningar på förebyggande arbete i kommunerna kan minska på sikt, i och med att vinsterna i form av ökad hälsa på lång sikt hos kommunmedborgarna och därpå följande sänkta sjukvårdskostnader inte i den föreslagna modellen ekonomiskt gynnar kommunerna. Ett etiskt ansvar och intresse för kommuninvånarnas välmående kan emellertid också stärkas i modellen, men det förutsätter då en aktiv styrning och kampanj. Inom Folkhälsans serviceproduktion, organiserat i icke vinstdrivande bolagsform, berörs merparten av verksamheten direkt av lagförslaget. Vi ser att införandet av valfriheten är en överlevnadsfråga för vår serviceproduktion, i och med att produktionen under senare år koncentrerats allt mera till stora nationella eller internationella bolag som i offentliga upphandlingar uppnår så stora skalfördelar att små producenter inte kan hävda sig i priskonkurrensen. Valfrihetsmodellen med fasta priser per tjänstekategori eliminerar den olägenheten och möjliggör att också mindre producenter får likvärdiga villkor. Valfriheten ger även en möjlighet för producenter att profilera sig eller nischa sig för en specifik målgrupp. Valfriheten stärker vår möjlighet till ytterligare profilering på en salutogen vård och omsorg, på det generationsöverskridande greppet och på den svenskspråkiga kulturmiljön. Fortsatt konkurrensutsättning genom upphandlingar riktar däremot verksamheterna och utgör ett hot mot vård på minoritetsspråken. Viktigt är att valfriheten berör alla människor i vårt samhälle, och att varken personer med svåra funktionshinder eller svår minnessjukdom exkluderas. Dessa personers vilja kan förmedlas via anhöriga eller närstående som känner dem väl och kan tolka dem. Valfriheten får inte innebära att vi bygger ett samhälle som ökar segregeringen eller förutsätter juridisering i form av ökat antalet förmyndare eller godemän.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- 1.De språkliga rättigheterna får inte försvagas pga valfrihetsförslaget, vilket innebär att landskapets ansvar för att garantera att en äkta valfrihet även finns för personer med svenska som modersmål. Viktigt är även att producenterna auditeras även språkligt, så att utlovade språkkunskaper även fungerar i praktiken. Lagens formulering om "i mån av möjlighet" anser vi att är otillräcklig . Speciellt gällande resurserade och starkt resurserade boendetjänster är det av största vikt att boendemiljön är genuint svenskspråkig, det räcker inte med att ha någon enstaka anställd som talar svenska. Viktigt är även att landskapet har tillräcklig kunskap om lokala skraddarsydd svenska lösningar som speciellt för barn med vissa diagnosgrupper skiljer sig från finskspråkiga lösningar. Skraddarsydd lösningar för ett litet antal personer blir dyrare än för stora grupper, och detta bör kunna beaktas då värdet på kundsedlar och personlig budget slås fast.
- 2.Vi anser det beklagligt att socialvården i reformen har blivit i skuggan av hälsovården, och att en breddad social- och hälsocentral skulle ge bättre möjligheter till integrerade tjänster. Vår förhoppning är dock att den personliga budgeten används i tillräcklig mån för att individen skall få nytta av en holistisk vård och integrerade vårdkedjor.
- 3.Vi anser det viktigt att inga grupper utesluts ur valfriheten, ss personer med svår minnessjukdom eller svåra funktionshinder. I samhällsdebatten och i många utlåtanden lyfter man starkt fram grupper av personer som man anser att inte kan välja. Vi anser detta diskriminerande, den som har rösträtt i detta land skall även ha valfrihet. Personerna skall sedan få information och stöd på rätt nivå för att kunna göra sitt val. De grupper som nämnts i debatten är ofta de personer som behöver omfattande service, och ofta boendetjänster med tillgång till personal dygnet runt under återstoden av deras liv. Enligt vår uppfattning är det just för dessa personer särskilt angeläget att de kan välja producent och var de vill bo. Dessa personer har ofta även anhöriga eller andra närstående personer som kan hjälpa beslutsfattaren att utreda personens vilja eller tolka den i de fall då personen inte direkt själv kan göra sig förstådd.
- 4.I förslaget där landskapets får en så pass central roll i behovsbedömningen, ser vi en risk i att det skapas enorma köer där socialarbetare skall utreda, bedöma och besluta om servicen. Vi anser det därför viktigt att själva utredningen och bedömningen av behoven även kan göras av professionell personal med annat än landskapet som arbetsgivare. Förvaltningsbesluten kan därefter göras snabbt på landskapet.
- 5.Gällande den personliga budgeten och kundsedlarna anser vi det viktigt att dessa inte för starkt kopplas till färdigt beskrivna produkter, utan att producenterna ges möjlighet att tillsammans med klienten även bygga upp nya produkter och tjänster som gagnar klienten. Servicedesign och innovativitet behövs även inom valfrihetstjänsterna, men det förutsätter att styrningen inte är för strikt produktifierad och att övervaknings- och tillståndsmyndigheter inte är låsta vid detaljer och nuvarande praxis. Vi anser det viktigt att i valfriheten skilja på boendet och boendeservicen. Boendeservicen skall kunna erhållas även starkt resurserat i lägenhet eller andra utrymmen som klienten valt att bo i, och inte styrs av myndigheters bestämmelser om hur boendetrymmena skall se ut.
- 6.Vi anser att gränsdragningen mellan kundsedel och personlig budget är otydligt uttalad i lagförslaget. I de fall båda är möjliga anser vi att klienten bör få välja även mellan dessa alternativ.
- 7.Vi anser det viktigt att staten har ansvaret för utvecklingen och upprätthållandet av den programvara som förutsätts för att kunna upprätthålla valfrihetstjänster. Detta är en förutsättning för att små producenter och tredje sektororganisationer skall ha en möjlighet att vara med som producent.
- 8.Vi anser det viktigt att såväl kundsedlar som den personliga budgeten tas i bruk enligt föreslagen tidtabell. Eftersom många upphandlade avtal gällande bl a boendetjänster går ut enligt denna tidtabell vore en uppskjuten tidtabell med därpå följande ny upphandling ödesdiger för små producenter. Visar sig tidtabellen omöjlig bör undantagsregler om förlängning av befintliga upphandlade avtal stiftas.
- 9.Vi anser det angeläget att landskapen har en skyldighet att erbjuda såväl kundsedlar som personlig budget som valfrihetsalternativ.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Vastaajien määrä: 1

- § 31 Bör kompletteras med klienten och/eller dess anhöriga/närstående.

§ 27 tredje momentet bör förtydligas så att kravet på att själv eller med stöd kunna planera och anskaffa egna tjänster inte exkluderar personer med svåra funktionshinder eller personer med svår minnessjukdom.
Anhörigas / närståendes möjlighet att vara med och tolka viljan bör inskrivas.